

VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

СИСТЕМА ОСВІТИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

V České republice (ČR) je zavedena **povinná předškolní docházka (jeden rok) a povinná školní docházka (devět let)**. Povinná docházka se vztahuje i na **děti-cizince, které legálně pobývají v ČR déle než 90 dnů¹**. Přijetí dítěte do základní školy vyplývá ze **školského zákona** (561/2004 Sb.). **Do školy jsou děti přijaty na základě Vaší žádosti**. Máte povinnost děti do školy zapsat i v případě, že se rozhodnete je vzdělávat doma².

Vzdělávání je právem a zároveň povinností. **Základní škola je povinna cizince přijmout bez ohledu na legálnost a délku jejich pobytu v ČR**. Nedostatečná znalost vyučovacího jazyka nikdy nesmí být důvodem odmítnutí nového žáka školou. Pokud škola žáka nepřijme z důvodů naplnění kapacity školy, obraťte se na příslušné oddělení školství obce, na jejímž území má dítě místo pobytu. Ten je povinen najít pro dítě místo v některé z dalších škol v okolí. **Zanedbávání školní docházky je protizákonné** a zabývá se jím Policie ČR a Orgán sociálně-právní ochrany dětí.

V ČR existuje i systém **speciálního vzdělávání** určený žákům s různými formami hendikepu. **Nedostatečná znalost českého jazyka není důvodem pro zařazení žáků-cizinců do systému speciálního vzdělávání ani pro jejich odmítnutí školou**. Těmto žákům je v ČR poskytována jazyková podpora. viz infosheet *Jazyková podpora pro žáky s odlišným mateřským jazykem*

Vzdělávání na státních základních školách je bezplatné. V ČR funguje systém tzv. spádových škol. Můžete své dítě přihlásit do jakékoliv školy, přednostně přijímány jsou však děti, které jsou přihlášeny k pobytu ve spádovém obvodu příslušné školy³.

V Чеській республіці (ЧР) введена **обов'язкова дошкільна освіта (1 рік) та обов'язкова шкільна освіта (9 років)**. Обов'язкова освіта відноситься також на **дітей-іноземців, які легально перебувають в ЧР довше ніж 90 днів⁴**. Зарахування дитини до загальноосвітньої школи виходить з **шкільного закону** (561/2004 Sb.). **До школи учні зараховуються на підставі Вашої заяви**. Ви повинні записати дитину до школи, навіть у випадку якщо Ви вирішите, що дитина навчатиметься вдома⁵. **Невідвідування школи є порушенням закону** цим займається поліція ЧР та органи соціальної та правової охорони дітей.

В ЧР існує система **соціальної освіти** для учнів з обмеженнями різного типу. **Недостатній рівень знання чеської мови не є підставою для зарахування учнів-іноземців до системи спеціальної освіти, ані для відмови зачислення учня до школи**. Учні з низьким рівнем володіння чеської мови надається мовна підтримка. Див. інформаційний бюлетень *Мовна підтримка для учнів з іншою рідною мовою*.

Освіта в державних загальноосвітніх школах є безкоштовною. В ЧР працює система так званих опорних шкіл (spádových škol). Можете свою дитину записати до будь якої школи, але школи повинні приймати перш за все учнів, які проживають в районах, що відносяться до конкретної опорної школи⁶. У випадку заповнення учнями опорної школи, що робить неможливим запис Вашої дитини до школи та відвідування школи Вашою дитиною, що передбачено законом; зверніться до місцевого відділу освіти, за місцем проживання, де зареєстрована Ваша дитина. Відділ освіти зобов'язаний знайти школу, яку може відвідувати Ваша дитина, в околиці.

¹ Шкільний закон (§ 20) stanovuje, že všichni cizinci, pokud pobývají na území České republiky, mají přístup k základnímu vzdělávání za stejných podmínek jako občané ČR, a to i v případech, kdy není prokázána legálnost jejich pobytu na území ČR. Základní škola je tedy povinna cizince přijmout bez ohledu na legálnost jejich pobytu v ČR.

² Шкільний закон (§ 41) umožňuje individuální (domácí) vzdělávání. O povolení individuálního vzdělávání žáka rozhoduje ředitel školy, kam byl žák přijat k plnění povinné školní docházky, na základě písemné žádosti rodičů.

³ Jejich detailní rozpis upřesňuje Obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy o školských obvodech základních škol dostupná [ZDE](#).

⁴ Шкільний закон (§ 20) установлює, що всі іноземці, якщо знаходяться на території ЧР, можуть відвідувати загальноосвітню школу в таких же умовах як і громадяни ЧР, навіть у випадку коли недоведена легальність перебування на території ЧР. Загальноосвітні школи зобов'язані приймати учнів незважаючи на легальність їх перебування на території ЧР.

⁵ Шкільний закон (§ 41) надає можливість індивідуальну (домашню) освіту. Про переведення учня на індивідуальну форму освіти вирішує директор школи, до якої був зарахований учень, на підставі письмової заяви батьків.

⁶ Їх детальний перелік уточнює Загальнообов'язковий указ головного міста Прага про шкільні округи загальноосвітніх шкіл [TUT](#).

VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

СИСТЕМА ОСВІТИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je organizováno v mateřských školách. Zápis do mateřských škol probíhá v první polovině května, děti je ale možné přihlásit i v průběhu roku, pokud je v mateřské škole místo. Děti mohou navštěvovat mateřské školy od dvou let, přednostně jsou však přijímány děti starší tří let. Předškolní docházka je povinná pouze pro děti, které oslaví do konce srpna daného roku páté narozeniny.

Základní vzdělávání

Povinná školní docházka se primárně plní na základních školách. Základní školu navštěvují zpravidla žáci ve věku 6–15 let. Zápis do základní školy v řádném termínu probíhá v dubnu a týká se dětí, které oslaví do konce srpna daného roku šesté narozeniny. V případě, že dítě není dostatečně připravené na nástup do 1. třídy základní školy, lze požádat o tzv. **odklad povinné školní docházky**, případně jej přihlásit do **přípravné třídy základní školy**.

Základní škola má dva stupně, první se skládá z pěti ročníků (1.–5. ročník), druhý ze čtyř (6.–9. ročník). Někteří žáci přechází ze základní školy na víceleté gymnázium, kde mohou dokončit povinnou školní docházku a dále pokračovat ve středoškolském studiu završeném maturitní zkouškou.

Střední vzdělávání

Střední vzdělávání se uskutečňuje na gymnáziích, středních odborných školách, středních odborných učilištích a konzervatořích. Žáci si typ střední školy volí dle vlastního uvážení, zájmů a prospěchu.

Přijímací zkoušky jsou v kompetenci jednotlivých středních škol. Žáci si musí podat přihlášku na střední školu nejpozději do poloviny března toho kalendářního roku, kdy chtějí nastoupit na střední školu. U přijímacích zkoušek se žákům, kteří se v předchozích letech vzdělávali v zahraničí, na žádost odpouští test z českého jazyka, znalost českého jazyka je u nich ověřena rozhovorem. Žákům, kteří dostatečně neovládají český jazyk, ale nesplňují výše uvedenou podmínku studia v zahraničí, mohou být přijímací zkoušky uzpůsobeny na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny (nejčastěji se jedná o prodloužení doby konání zkoušky a použití překladového slovníku).

Дошкільна освіта

Дошкільна освіта організована в дошкільних навчальних закладах. Запис до дошкільного навчального закладу відбувається в першій половині травня, але записати дитину до дитячого садка і протягом року, якщо там є місце. Відвідувати дитячий садок можуть діти від двох років, але перш за все приймаються діти старші трьох років. Відвідування дошкільного навчального закладу є обов'язковим лише для дітей, яким до кінця серпня поточного року виповнилось п'ять років.

Загальношкільна освіта

Обов'язкове отримання загальної освіти забезпечують загальноосвітні школи. Загальноосвітні навчальні заклади відвідують переважно учні від 6 до 15 років. Запис учнів до загальноосвітніх навчальних закладів відбувається у визначені терміни в квітні та стосуються учнів, що до кінця серпня поточного року досягнуть віку шести років. У випадку, якщо учень не готовий до навчання в 1. класі початкових класів, можна попросити про так зване **відтермінування обов'язкового навчання (odklad povinné školní docházky)**, або записати до підготовчого класу початкових класів (**přípravné třídy základní školy**).

Загальношкільна освіта включає два ступені, перший п'ять років (1. – 5. Класи), та другий ступень з чотирьох класів (6 – 9 класи). Деякі учні переходять з загальноосвітньої школи в гімназію, де можуть закінчити обов'язкову загальну освіту та продовжувати в отриманні середньої освіти зі складанням випускного екзамену (maturitní zkoušky).

Середня освіта

Середня освіта відбувається в гімназіях, середніх спеціалізованих школах, середніх професійних училищах та консерваторіях. Учні тип школи обирають за власним бажанням на підставі інтересів та успішності в школі.

Вступні іспити є компетенцією окремих середніх шкіл. Учні повинні подати заяву в середній освітній заклад не пізніше до половини березня поточного календарного року, куди планують вступити. Під час вступних іспитів учні, що перед цим отримували освіту за кордоном, за заявою не повинні складати тест з чеської мови, знання чеської мови визначається на співбесіді. Учні, які недостатньо володіють чеською мовою, але не відповідають наведеній вище умові навчання за кордоном, можуть складати полегшені іспити на підставі рекомендації педагогічно-психологічної комісії (найчастіше мова йде про продовження часу на виконання іспиту та дозвіл на використання словника).